

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 29ης Απριλίου 2004

περί διοργάνωσης κοινών πτήσεων για την απομάκρυνση από το έδαφος δύο ή περισσότερων κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσης

(2004/573/ΕΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 63 παράγραφος 3 στοιχείο β),

την πρωτοβουλία της Ιταλικής Δημοκρατίας ⁽¹⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το συνολικό σχέδιο για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων στην Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽²⁾, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 28 Φεβρουαρίου 2002 και έχει οικοδομηθεί με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, της 15ης Νοεμβρίου 2001, περί κοινής πολιτικής για την παράνομη μετανάστευση, αναφέρει ότι η πολιτική επανεισοδοχής και επαναπατρισμού αποτελεί αναπόσπαστο και κείμενο τμήμα της καταπολέμησης της παράνομης μετανάστευσης. Προς τούτο, το συνολικό σχέδιο τονίζει ότι πρέπει να επισημανθούν ορισμένα πρακτικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένου του καθορισμού κοινής προσέγγισης και της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών για την εφαρμογή των μέτρων επαναπατρισμού. Κατά συνέπεια, θα ήταν σκόπιμο να υιοθετηθούν κοινός κανόνες για τις διαδικασίες επαναπατρισμού.
- (2) Το σχέδιο για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 13 Ιουνίου 2002 και έχει οικοδομηθεί με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, της 13ης Ιουνίου 2002 με τίτλο: προς ενοποιημένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπει, στο πλαίσιο των μέτρων και δράσεων για την ολοκληρωμένη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξορθολογισμένες επιχειρήσεις επαναπατρισμού.
- (3) Το πρόγραμμα δράσης για τον επαναπατρισμό, το οποίο εγκρίθηκε από το Συμβούλιο στις 28 Νοεμβρίου 2002 και

έχει οικοδομηθεί με βάση την Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής, της 10ης Απριλίου 2002, περί κοινής πολιτικής επαναπατρισμού των παρανόμως διαμενόντων, καθώς και την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, της 14ης Οκτωβρίου 2002, περί κοινής πολιτικής επαναπατρισμού των παρανόμως διαμενόντων, ως ένα από τα μέτρα και τις δράσεις για τη βελτιωμένη επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, συνιστούν τον επαναπατρισμό των παρανόμως διαμενόντων σε κράτος μέλος υπηκόων τρίτων χωρών με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο, χρησιμοποιώντας από κοινού τις υπάρχουσες δυνατότητες για τη διοργάνωση κοινών πτήσεων.

- (4) Είναι σημαντικό να αποφευχθεί νομικό κενό στην Κοινότητα στο πεδίο διοργάνωσης κοινών πτήσεων.
- (5) Από 1ης Μαΐου 2004, το Συμβούλιο δεν μπορεί πλέον να ενεργεί κατόπιν πρωτοβουλίας κράτους μέλους.
- (6) Το Συμβούλιο έχει εξαντλήσει όλες τις δυνατότητες να λάβει εγκαίρως τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- (7) Κάτω από αυτές τις εξαιρετικές συνθήκες, η παρούσα απόφαση θα πρέπει να υιοθετηθεί χωρίς τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- (8) Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την παρούσα απόφαση με τον δέοντα σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, και ιδίως της ευρωπαϊκής σύμβασης δια την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της 4ης Νοεμβρίου 1950· της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης της 10ης Δεκεμβρίου 1984· της σύμβασης της Γενεύης περί του καθεστώτος των προσφύγων, της 28ης Ιουλίου 1951 και του πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης της 31ης Ιανουαρίου 1967, στην εν λόγω σύμβαση· της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού της 20ης Νοεμβρίου 1989· και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 18ης Δεκεμβρίου 2000 ⁽³⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ C 223 της 19.9.2003, σ. 3.⁽²⁾ ΕΕ C 142 της 14.6.2002, σ. 23.⁽³⁾ ΕΕ C 364 της 18.12.2000, σ. 1.

- (9) Η παρούσα απόφαση θα πρέπει να εφαρμοσθεί υπό την επιφύλαξη των σχετικών διεθνών νομοθετικών πράξεων όσον αφορά την δια του αέρος απομάκρυνση, όπως το παράρτημα 9 της σύμβασης του Σικάγου του 1944 περί Διεθνούς Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) και τα συναφή έγγραφα της Ευρωπαϊκής Συνδιάσκεψης Πολιτικής Αεροπορίας (ECAC).
- (10) Οι μη δεσμευτικές κοινές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις διατάξεις περί ασφαλείας όσον αφορά τη διοργάνωση κοινών πτήσεων για τη δι' αέρος απομάκρυνση θα πρέπει να παρέχουν χρήσιμη καθοδήγηση για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης.
- (11) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου για τη θέση της Δανίας, το οποίο έχει προσαρτηθεί στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας απόφασης και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της. Ωστόσο, δεδομένου ότι η παρούσα απόφαση αναπτύσσει το κεκτημένο του Σένγκεν δυνάμει των διατάξεων του τίτλου IV του τρίτου μέρους της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Δανία, σύμφωνα με το άρθρο 5 του εν λόγω πρωτοκόλλου, θα αποφασίσει, εντός προθεσμίας έξι μηνών από την έκδοση της παρούσας απόφασης από το Συμβούλιο, αν θα την εφαρμόσει στο εθνικό της δίκαιο.
- (12) Όσον αφορά τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας, η παρούσα απόφαση συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου του Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας η οποία συνήφθη στις 18 Μαΐου 1999 μεταξύ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας της Ισλανδίας και του Βασιλείου της Νορβηγίας σχετικά με τη σύνδεση των εν λόγω χωρών προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν ⁽¹⁾, που εμπίπτει στον τομέα που αναφέρει το άρθρο 1, σημείο Γ της απόφασης 1999/437/EK του Συμβουλίου, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας αυτής ⁽²⁾. Βάσει των διαδικασιών που προβλέπονται από την εν λόγω συμφωνία, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την παρούσα απόφαση θα πρέπει να ισχύουν και στα δύο αυτά κράτη καθώς και στις σχέσεις μεταξύ των δύο αυτών κρατών και των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στα οποία απευθύνεται η παρούσα απόφαση.
- (13) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, που έχει προσαρτηθεί στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τα εν λόγω κράτη μέλη κοινοποίησαν την επιθυμία τους να συμμετάσχουν στη θέσπιση και την εφαρμογή της παρούσας απόφασης,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι ο συντονισμός των κοινών απομακρύνσεων δι' αέρος, από το έδαφος δύο ή περισσότερων

κρατών μελών, υπηκόων τρίτων χωρών για τους οποίους έχουν εκδοθεί ατομικές αποφάσεις απομάκρυνσης (στο εξής «υπήκοοι τρίτων χωρών»).

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, νοούνται ως:

- α) «υπήκοος τρίτης χώρας»: το πρόσωπο που δεν είναι υπήκοος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Δημοκρατίας της Ισλανδίας ή του Βασιλείου της Νορβηγίας·
- β) «διοργανώνον κράτος μέλος»: κράτος μέλος το οποίο είναι υπεύθυνο για τη διοργάνωση κοινών πτήσεων·
- γ) «συμμετέχον κράτος μέλος»: κράτος μέλος που συμμετέχει σε κοινές πτήσεις οι οποίες διοργανώνονται από το διοργανώνον κράτος μέλος·
- δ) «κοινή πτήση»: η μεταφορά υπηκόων τρίτων χωρών, που εκτελείται από τον προς τούτο επιλεγέντα αερομεταφορέα·
- ε) «επιχειρήσεις απομάκρυνσης» και «κοινές αεροπορικές απομακρύνσεις»: όλες οι δραστηριότητες που απαιτούνται για την επιστροφή συγκεκριμένων υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς με κοινές πτήσεις·
- στ) «συνοδεία»: το προσωπικό ασφαλείας το οποίο ευθύνεται για τη συνοδεία υπηκόων τρίτων χωρών κατά την κοινή πτήση, τα επιφορτισμένα με την ιατρική περίθαλψη πρόσωπα και οι διερμηνείς.

Άρθρο 3

Εθνική αρχή

Κάθε κράτος μέλος καθορίζει την εθνική αρχή η οποία ευθύνεται για τη διοργάνωση των κοινών πτήσεων ή/και τη συμμετοχή σ' αυτές και διαβιβάζει τις σχετικές πληροφορίες στα άλλα κράτη μέλη.

Άρθρο 4

Καθήκοντα του διοργανώνοντος κράτους μέλους

1. Όταν κράτος μέλος αποφασίζει να διοργανώσει κοινή πτήση για την απομάκρυνση υπηκόων τρίτων χωρών στην οποία μπορούν να συμμετάσχουν άλλα κράτη μέλη, πληροφορεί σχετικά τις εθνικές αρχές αυτών των κρατών μελών.

2. Η εθνική αρχή του διοργανώνοντος κράτους μέλους λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση της ομαλής διεξαγωγής της κοινής πτήσης. Ιδίως:

- α) επιλέγει τον αερομεταφορέα και καθορίζει με τον επιλεγέντα αερομεταφορέα το συνολικό κόστος της κοινής πτήσης και αναλαμβάνει τις σχετικές συμβατικές υποχρεώσεις και εξασφαλίζει τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για τη διεξαγωγή της κοινής πτήσης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής της κατάλληλης βοήθειας στους υπηκόους των τρίτων χωρών και στη συνοδεία·

⁽¹⁾ ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 36.

⁽²⁾ ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31.

- β) ζητεί και λαμβάνει από τις τρίτες χώρες διέλευσης και προορισμού, τις απαιτούμενες εγκρίσεις για την εκτέλεση της κοινής πτήσης·
- γ) διεξαγάγει επαφές και προβαίνει στις απαιτούμενες ρυθμίσεις για τη διοργάνωση της κοινής πτήσης με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη·
- δ) καθορίζει τις επιχειρησιακές λεπτομέρειες και διαδικασίες και προσδιορίζει, σε συμφωνία με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη, τον αριθμό της συνοδείας που απαιτείται σε σχέση με τον αριθμό των προς απομάκρυνση υπηκόων τρίτων χωρών·
- ε) συνάπτει όλες τις κατάλληλες χρηματοδοτικές συμφωνίες με τα συμμετέχοντα κράτη μέλη.

Άρθρο 5

Καθήκοντα του συμμετέχοντος κράτους μέλους

Όταν αποφασίζει να συμμετάσχει σε κοινή πτήση, το συμμετέχον κράτος μέλος:

- α) ενημερώνει την εθνική αρχή του διοργανώνοντος κράτους μέλους για την πρόθεσή του να συμμετάσχει στην κοινή πτήση, προσδιορίζοντας τον αριθμό των προς απομάκρυνση υπηκόων τρίτων χωρών·
- β) παρέχει επαρκή αριθμό συνοδείας για κάθε υπήκοο τρίτης χώρας προς απομάκρυνση. Εάν η συνοδεία παρέχεται μόνον από το διοργανώνον κράτος μέλος, κάθε συμμετέχον κράτος μέλος εξασφαλίζει την παρουσία δύο τουλάχιστον αντιπροσώπων επί του αεροσκάφους. Οι αντιπρόσωποι αυτοί, οι οποίοι έχουν το ίδιο καθεστώς με τους συνοδούς, είναι επιφορτισμένοι με την παράδοση των υπηκόων τρίτων χωρών, για τους οποίους είναι υπεύθυνοι, στις αρχές της χώρας προορισμού.

Άρθρο 6

Κοινά καθήκοντα

Το διοργανώνον κράτος μέλος και κάθε συμμετέχον κράτος μέλος:

- α) εξασφαλίζουν ότι κάθε υπήκοος τρίτης χώρας και η συνοδεία διαθέτουν έγκυρα ταξιδιωτικά έγγραφα και κάθε άλλο απαραίτητο συμπληρωματικό έγγραφο, όπως θεωρήσεις εισόδου ή/και διέλευσης, πιστοποιητικά ή μητρώα·
- β) ενημερώνουν, το συντομότερο δυνατόν, τις διπλωματικές και προξενικές αρχές τους στις τρίτες χώρες διέλευσης και προορισμού για τις ρυθμίσεις σχετικά με την κοινή πτήση προκειμένου να λαμβάνουν την απαραίτητη βοήθεια.

Άρθρο 7

Τελική ρήτρα

Τα κράτη μέλη, κατά τη διεξαγωγή των κοινών απομακρύνσεων δι' αέρος, λαμβάνουν υπόψη τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα μέτρα ασφάλειας των κοινών απομακρύνσεων δι' αέρος που επισυνάπτονται στην παρούσα.

Άρθρο 8

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση παράγει αποτελέσματα από την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 9

Παραλήπτες

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τη συνθήκη.

Λουξεμβούργο, 29 Απριλίου 2004.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. McDOWELL

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΟΙΝΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΕΩΝ ΔΙ' ΑΕΡΟΣ

1. ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΟΥ ΠΡΟΗΓΕΙΤΑΙ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

1.1. **Απαιτήσεις για τους υποψήφιους επιστροφής**1.1.1. *Νομικό καθεστώς*

Οι κοινές πτήσεις διοργανώνονται για τους παρανόμως διαμένοντες, οι οποίοι είναι πρόσωπα που δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις εισόδου, παρουσίας ή διαμονής στο έδαφος κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το διοργανώνον κράτος μέλος και κάθε συμμετέχον κράτος μέλος διασφαλίζουν ότι το νομικό καθεστώς κάθε επιστρέφοντος για τον οποίο ευθύνονται επιτρέπει την απομάκρυνσή του.

1.1.2. *Κατάσταση της υγείας και ιατρικό ιστορικό*

Το διοργανώνον κράτος μέλος και κάθε συμμετέχον κράτος μέλος διασφαλίζουν ότι οι επιστρέφοντες για τους οποίους ευθύνονται βρίσκονται σε κατάσταση υγείας, η οποία επιτρέπει την ασφαλή απομάκρυνσή τους δι' αέρος τόσο από νομική όσο και από πρακτική άποψη. Για τους επιστρέφοντες που αντιμετωπίζουν γνωστό πρόβλημα υγείας ή για τους οποίους απαιτείται ιατρική παρακολούθηση προβλέπεται η χορήγηση του ιατρικού ιστορικού τους. Αυτό το ιατρικό ιστορικό περιλαμβάνει τα αποτελέσματα των ιατρικών εξετάσεων, τη διάγνωση και τη συγκεκριμένη μνεία της φαρμακευτικής αγωγής που μπορεί να χρειασθεί ώστε να καταστεί δυνατή η λήψη των απαραίτητων ιατρικών μέτρων. Εάν το ιατρικό προσωπικό που συνοδεύει τους επιστρέφοντες δεν μπορεί να κατανοήσει δεόντως το ιατρικό ιστορικό στην πρωτότυπη του γλώσσα, παρέχονται μεταφράσεις του σε διάφορες γλώσσες. Το διοργανώνον κράτος μέλος και τα συμμετέχοντα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν κοινά τυποποιημένα έντυπα για το ιατρικό ιστορικό ή για τις βεβαιώσεις που αφορούν την ικανότητα των επιστρέφοντων να ταξιδεύουν αεροπορικά. Τα συμμετέχοντα κράτη μέλη ενημερώνουν το διοργανώνον κράτος μέλος πριν από την επιχείρηση απομάκρυνσης για κάθε πρόβλημα υγείας που θα μπορούσε να επηρεάσει τη δυνατότητα απομάκρυνσης ενός επιστρέφοντος. Το διοργανώνον κράτος μέλος επιφυλάσσεται του δικαιώματος να αρνηθεί την πρόσβαση στην κοινή πτήση σε κάθε επιστρέφοντα, ο οποίος λόγω της κατάστασης της υγείας του, δεν μπορεί να επιστρέψει σύμφωνα με τις αρχές της ασφάλειας και της αξιοπρέπειας.

1.1.3. *Τεκμηρίωση*

Το διοργανώνον κράτος μέλος και κάθε συμμετέχον κράτος μέλος διασφαλίζουν ότι κάθε επιστρέφων διαθέτει έγκυρα ταξιδιωτικά έγγραφα καθώς και άλλα απαραίτητα συμπληρωματικά έγγραφα, πιστοποιητικά ή ιστορικά. Το εξουσιοδοτημένο πρόσωπο φυλάσσει τα εν λόγω έγγραφα μέχρι την άφιξη στη χώρα προορισμού.

Εναπόκειται στην ευθύνη του διοργανώνοντος κράτους μέλους και κάθε συμμετέχοντος κράτους να διασφαλίζουν ότι η συνοδεία και οι αξιωματούχοι έχουν θεωρήσεις εισόδου όπου απαιτείται για τη (τις) χώρα(-ες) διέλευσης και προορισμού της κοινής πτήσης.

1.1.4. *Κοινοποιήσεις*

Το διοργανώνον κράτος μέλος διασφαλίζει ότι διενεργήθηκε δεόντως η εκ των προτέρων κοινοποίηση και διαβούλευση όσον αφορά την επιχείρηση απομάκρυνσης με τις αεροπορικές εταιρείες, με τα κράτη διέλευσης, όπου απαιτείται, καθώς και με τη χώρα προορισμού.

1.2. **Απαιτήσεις για τους συνοδούς**1.2.1. *Συνοδεία από το διοργανώνον κράτος μέλος*

Οσάκις το διοργανώνον κράτος μέλος παρέχει συνοδεία για όλους τους επιστρέφοντες, κάθε συμμετέχον κράτος μέλος αποστέλλει δύο τουλάχιστον αντιπροσώπους μέσα στο αεροσκάφος είναι υπεύθυνοι για την παράδοση των επιστρεφόντων στις τοπικές αρχές της χώρας προορισμού.

1.2.2. *Συνοδεία από τα συμμετέχοντα κράτη μέλη*

Οσάκις το διοργανώνον κράτος μέλος προτίθεται να αναλάβει μόνο τους επιστρέφοντες από τη δική του χώρα, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη παρέχουν συνοδεία για τους επιστρέφοντες για τους οποίους ευθύνονται. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η συμμετοχή διαφόρων εθνικών μονάδων απαιτεί αμοιβαία συμφωνία μεταξύ του διοργανώνοντος κράτους μέλους και των συμμετεχόντων κρατών μελών για τους κανόνες ασφαλείας, όπως εκτίθενται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές ή σε άλλες συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών, και εκ των προτέρων διαβούλευση για κάθε άλλη λεπτομέρεια της επιχείρησης.

1.2.3. Χρησιμοποίηση ιδιωτικής συνοδείας

Όταν ένα συμμετέχον κράτος μέλος χρησιμοποιεί ιδιώτες συνοδούς, οι αρχές αυτού του κράτους μέλους παρέχουν τουλάχιστον ένα επίσημο αντιπρόσωπο στο αεροσκάφος.

1.2.4. Δεξιότητες και κατάρτιση των συνοδών

Η συνοδεία η οποία έχει οριστεί για επιβίβαση στο αεροσκάφος των κοινών πτήσεων έχει προηγουμένως καταρτισθεί ειδικά προκειμένου να εκτελεί τις αποστολές αυτές· πρέπει να τους παρέχεται η αναγκαία ιατρική υποστήριξη ανάλογα με την αποστολή.

Η συνοδεία που χρησιμοποιείται για τις κοινές πτήσεις θα πρέπει κατά προτίμηση να γνωρίζει τα πρότυπα απομάκρυνσης του διοργανώντος κράτους μέλους και των συμμετεχόντων κρατών μελών. Επομένως, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να ανταλλάσσουν πληροφορίες για τα αντίστοιχα μαθήματα κατάρτισης της συνοδείας και να παρέχουν μαθήματα κατάρτισης σε συνοδεία από άλλα κράτη μέλη.

1.2.5. Κώδικας συμπεριφοράς της συνοδείας

Η συνοδεία δεν φέρει όπλα. Μπορούν να φορούν πολιτικά ρούχα, τα οποία φέρουν διακριτικό έμβλημα για λόγους αναγνώρισης. Επίσης, και το υπόλοιπο δεόντως διαπιστευμένο προσωπικό συνοδείας φέρει διακριτικό έμβλημα.

Τα μέλη της συνοδείας τοποθετούνται σε στρατηγικές θέσεις στο αεροσκάφος για να παρέχουν το υψηλότερο επίπεδο ασφαλείας. Επιπλέον, κάθονται μαζί με τους επιστρέφοντες για τους οποίους είναι υπεύθυνοι.

1.2.6. Ρυθμίσεις αναφορικά με τον αριθμό των συνοδών

Ο αριθμός των συνοδών καθορίζεται, ανάλογα με την περίπτωση, μετά από ανάλυση των πιθανών κινδύνων και αμοιβαία διαβούλευση. Συνιστάται, στις περισσότερες περιπτώσεις, ο αριθμός των συνοδών να ισούται τουλάχιστον με τον αριθμό των επιστρεφόντων που βρίσκονται στο αεροσκάφος. Όπου απαιτείται, προβλέπεται εφεδρική ομάδα στήριξης (παραδείγματος χάριν στους προορισμούς μακρινών αποστάσεων).

2. ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΟΥ ΠΡΟΗΓΕΙΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΧΩΡΗΣΗΣ ΣΤΟΥΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΕΣ ΑΝΑΧΩΡΗΣΗΣ Ή ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΠΡΟΣΓΕΙΩΣΗΣ

2.1. Μεταφορά και παραμονή στον αερολιμένα

Όσον αφορά τη μεταφορά και παραμονή στον αερολιμένα, ισχύουν τα εξής:

- α) κατ' αρχήν, η συνοδεία και οι επιστρέφοντες θα πρέπει να βρίσκονται στον αερολιμένα τουλάχιστον τρεις ώρες πριν από την αναχώρηση·
- β) οι επιστρέφοντες θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με την εκτέλεση της απομάκρυνσής τους και προειδοποιούνται ότι είναι προς το συμφέρον τους να συνεργάζονται πλήρως με τους συνοδούς. Θα πρέπει να διευκρινίζεται ότι δεν θα γίνει ανεκτή καμιά ανάρμοστη συμπεριφορά και ότι η εν λόγω συμπεριφορά δεν θα οδηγήσει στη ματαίωση της επιχείρησης απομάκρυνσης·
- γ) το διοργανώνον κράτος μέλος παρέχει ασφαλή χώρο στον αερολιμένα αναχώρησης για τη διασφάλιση της διακριτικής συγκέντρωσης και την ασφαλή επιβίβαση των επιστρεφόντων. Ο χώρος αυτός διασφαλίζει επίσης την άφιξη αεροσκάφους από κάθε άλλο κράτος μέλος, που μεταφέρει επιστρέφοντες για να συμμετάσχουν στην κοινή πτήση·
- δ) εάν η κοινή πτήση πρέπει να προσγειωθεί ενδιάμεσα σε αερολιμένα άλλου κράτους μέλους για την επιβίβαση άλλων επιστρεφόντων, αυτό το κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την παροχή ασφαλούς χώρου στον αερολιμένα·
- ε) οι αντιπρόσωποι των συμμετεχόντων κρατών μελών παραδίδουν τους επιστρέφοντες, για τους οποίους ευθύνονται, στους αξιωματούχους του κράτους μέλους στο οποίο εξελίσσεται η επιχείρηση, που συνήθως προέρχονται από το διοργανώνον κράτος μέλος. Οι αντιπρόσωποι των συμμετεχόντων κρατών μελών υποδεικνύουν, εάν χρειασθεί, τους επιστρέφοντες που εξέφρασαν την πρόθεσή τους να μην επιβιβασθούν στο αεροσκάφος, και ιδίως εκείνους που χρειάζονται ιδιαίτερη προσοχή λόγω της σωματικής ή ψυχολογικής τους κατάστασης·
- στ) το κράτος μέλος, στο οποίο εξελίσσεται η επιχείρηση απομάκρυνσης, ευθύνεται για την άσκηση κυριαρχίας (παραδείγματος χάριν μέτρα καταναγκασμού). Η εξουσία της συνοδείας των άλλων συμμετεχόντων κρατών μελών περιορίζεται στην αυτοάμυνα. Επιπλέον, εν τη απουσία αξιωματούχων επιβολής του νόμου του κράτους μέλους, στο οποίο εξελίσσεται η επιχείρηση, ή με στόχο τη στήριξη των αξιωματούχων επιβολής του νόμου, η συνοδεία μπορεί να δρα εύλογα και αναλογικά για να αποφεύγει άμεσο και σοβαρό κίνδυνο απόδρασης του επιστρέφοντος, τον κίνδυνο αυτοτραυματισμού του ή τραυματισμού τρίτου ή πρόκλησης υλικής ζημίας.

2.2. Έλεγχος εισιτηρίων, επιβίβαση και έλεγχος ασφαλείας πριν από την απογείωση

Οι ρυθμίσεις όσον αφορά τον έλεγχο εισιτηρίων, την επιβίβαση και τον έλεγχο ασφαλείας πριν από την απογείωση, έχουν ως εξής:

- α) η συνοδεία του κράτους μέλους, στο οποίο εξελίσσεται η επιχείρηση, είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο των εισιτηρίων και τη βοήθεια για τη διέλευση των χώρων ελέγχου·
- β) όλοι οι επιστρέφοντες υποβάλλονται σε σχολαστικό έλεγχο ασφαλείας πριν από την επιβίβασή τους στο αεροσκάφος κοινής πτήσης. Όλα τα αντικείμενα που μπορούν να αποτελέσουν απειλή για την ασφάλεια των ιδιωτών και της πτήσης κατάσχονται και τοποθετούνται στο χώρο αποσκευών·
- γ) οι αποσκευές των επιστρεφόντων δεν τοποθετούνται στον θάλαμο επιβατών. Όλες οι αποσκευές που έχουν τοποθετηθεί στο χώρο αποσκευών υποβάλλονται σε έλεγχο ασφαλείας και φέρουν το όνομα του ιδιοκτήτη τους. Οτιδήποτε θεωρείται επικίνδυνο σύμφωνα με τους κανόνες του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας (ICAO) απομακρύνεται από τις αποσκευές·
- δ) τα χρήματα και τα πολύτιμα αντικείμενα τοποθετούνται σε διαφανή θήκη, η οποία φέρει το όνομα του ιδιοκτήτη. Οι επιστρέφοντες ενημερώνονται για τη διαδικασία που αφορά τα αντικείμενα και χρήματα που φυλάχθηκαν·
- ε) το διοργανώνον κράτος μέλος καθορίζει για κάθε επιχείρηση απομάκρυνσης το επιτρεπόμενο ανώτατο όριο βάρους αποσκευών για κάθε επιστρέφοντα·
- στ) όλοι οι επιστρέφοντες επιβιβάζονται στην κοινή πτήση από προσωπικό του κράτους μέλους, στο οποίο εξελίσσεται η επιχείρηση, και, όπου απαιτείται, επικουρούνται από τη συνοδεία της επιχείρησης απομάκρυνσης.

3. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΤΗΣΗΣ

3.1. Μέτρα ασφαλείας στο αεροσκάφος

Κατά την πτήση, ισχύουν τα ακόλουθα μέτρα ασφαλείας στο αεροσκάφος:

- α) ο επικεφαλής της επιχείρησης απομάκρυνσης του διοργανώνοντος κράτους μέλους καθορίζει συνολικό σχέδιο ασφαλείας και εποπτείας, το οποίο εφαρμόζεται στο αεροσκάφος (κινήσεις εντός θαλάμου επιβατών, γεύματα, κ.λπ.). Όλοι οι συνοδοί πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με το σχέδιο ασφαλείας και εποπτείας πριν από την έναρξη της επιχείρησης·
- β) σε περιπτώσεις όπου οι επιστρέφοντες έχουν διαφορετικές εθνικότητες, τοποθετούνται στον θάλαμο επιβατών σύμφωνα με το κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για τη διενέργεια της απομάκρυνσης και τον τελικό προορισμό τους·
- γ) οι ζώνες ασφαλείας παραμένουν δεμένες καθόλη τη διάρκεια της πτήσης·
- δ) σε περίπτωση πρόκλησης μείζονος επεισοδίου στο αεροσκάφος (παραδείγματος χάριν, ανάρμωση συμπεριφορά που ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο την ολοκλήρωση της επιχείρησης ή την ασφάλεια των επιβατών στην πτήση), ο επικεφαλής της επιχείρησης του διοργανώνοντος κράτους μέλους, σε στενή συνεργασία ή υπό τις οδηγίες του κυβερνήτη του αεροσκάφους, είναι εντεταλμένος επιχειρησιακά να αποκαθιστά την τάξη.

3.2. Χρήση μέτρων καταναγκασμού

Τα μέτρα καταναγκασμού εφαρμόζονται ως εξής:

- α) κατά την εφαρμογή των μέτρων καταναγκασμού διασφαλίζεται η δέουσα τήρηση των ατομικών δικαιωμάτων των επιστρεφόντων·
- β) ο καταναγκασμός μπορεί να χρησιμοποιείται σε άτομα που αρνούνται ή αντιστέκονται στην απομάκρυνση. Όλα τα μέτρα καταναγκασμού είναι αναλογικά και δεν υπερβαίνουν το εύλογο μέτρο. Δεν θίγονται η αξιοπρέπεια και η σωματική ακεραιότητα του επιστρεφόντος. Συνεπώς, σε περίπτωση αμφιβολίας, η επιχείρηση απομάκρυνσης, συμπεριλαμβανόμενου του νόμιμου καταναγκασμού που βασίζεται στην αντίσταση και στην επικινδυνότητα του επιστρεφόντος, διακόπτεται σύμφωνα με την αρχή της απαγόρευσης της απομάκρυνσης με οποιοδήποτε κόστος·
- γ) τα μέτρα καταναγκασμού δεν θα πρέπει να θέτουν σε κίνδυνο ούτε να απειλούν την ικανότητα του επιστρεφόντος να αναπνέει κανονικά. Σε περίπτωση χρήσης καταναγκασμού, διασφαλίζεται ότι ο θώρακας του επιστρεφόντος παραμένει στην όρθια θέση και ότι τίποτα δεν εμποδίζει το θώρακά του να διατηρήσει τη φυσιολογική αναπνευστική λειτουργία·
- δ) η ακινητοποίηση των επιστρεφόντων που αντιστέκονται μπορεί να επιτυγχάνεται με τη χρήση μέσων καταστολής που δεν θέτουν σε κίνδυνο την αξιοπρέπεια και τη σωματική ακεραιότητά τους·
- ε) το διοργανώνον κράτος μέλος και κάθε συμμετέχον κράτος μέλος συμφωνούν σε κατάλογο μέσων καταστολής που επιτρέπονται πριν από την επιχείρηση απομάκρυνσης. Απαγορεύεται η χρήση ηρεμιστικών για τη διευκόλυνση της απομάκρυνσης, με την επιφύλαξη των έκτακτων μέτρων για τη διασφάλιση της ασφαλείας της πτήσης·
- στ) όλοι οι συνοδοί ενημερώνονται και γνωρίζουν τα επιτρεπόμενα και τα απαγορευμένα μέσα καταστολής·

- ζ) οι επιστρέφοντες, στους οποίους έχουν επιβληθεί μέσα καταστολής, παραμένουν υπό συνεχή εποπτεία καθόλη τη διάρκεια της πτήσης·
- η) η απόφαση προσωρινής ανάκλησης των μέσων καταστολής λαμβάνεται από τον επικεφαλής της αποστολής ή τον αναπληρωτή του.

3.3. Ιατρικό προσωπικό και διερμηνείς

Οι ρυθμίσεις για το ιατρικό προσωπικό και τους διερμηνείς έχουν ως εξής:

- α) στην κοινή πτήση θα πρέπει να παρευρίσκεται τουλάχιστον ένας ιατρός·
- β) ο ιατρός έχει πρόσβαση στο ιατρικό ιστορικό των επιστρεφόντων και ενημερώνεται πριν από την αποχώρηση αναφορικά με τους επιστρέφοντες που αντιμετωπίζουν ειδικό πρόβλημα υγείας. Το μη γνωστό έως τότε πρόβλημα υγείας, που ανακαλύπτεται αμέσως πριν από την αναχώρηση και μπορεί να επηρεάσει την εκτέλεση της απομάκρυνσης, θα πρέπει να αξιολογείται μαζί με τις υπεύθυνες αρχές·
- γ) μόνο ο ιατρός μπορεί να χορηγεί φαρμακευτική αγωγή στους επιστρέφοντες μετά τη διενέργεια ακριβούς ιατρικής διάγνωσης. Τα φάρμακα που χρειάζεται ο επιστρέφων κατά τη διάρκεια της πτήσης φυλάσσονται στο αεροσκάφος·
- δ) κάθε επιστρέφων μπορεί να απευθύνεται στον ιατρό ή στη συνοδεία απευθείας ή μέσω διερμηνέα στη γλώσσα στην οποία μπορεί να εκφραστεί·
- ε) το διοργανώνον κράτος μέλος διασφαλίζει ότι υπάρχει το κατάλληλο ιατρικό και γλωσσικό προσωπικό για την επίχειρηση απομάκρυνσης.

3.4. Τεκμηρίωση και παρακολούθηση της επιχείρησης απομάκρυνσης

3.4.1. Καταγραφή και τρίτοι παρατηρητές

Κάθε μαγνητοσκόπηση ή/και ηχητική καταγραφή ή παρακολούθηση από τρίτους παρατηρητές των κοινών πτήσεων, εξαρτάται από την προηγούμενη συμφωνία μεταξύ του διοργανώνοντος κράτους μέλους και των συμμετεχόντων κρατών μελών.

3.4.2. Εσωτερικές εκθέσεις της επιχείρησης απομάκρυνσης

Το διοργανώνον κράτος μέλος και τα συμμετέχοντα κράτη μέλη ανταλλάσσουν τις εσωτερικές εκθέσεις τους για την επίχειρηση απομάκρυνσης, εφόσον δεν εκπονείται κοινή έκθεση. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε περίπτωση αποτυχίας της επιχείρησης απομάκρυνσης. Όλες οι εκθέσεις για την αποστολή είναι αυστηρά εμπιστευτικές και προορίζονται μόνο για εσωτερική χρήση. Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν δηλώσεις για επεισόδια, μέτρα καταναγκασμού και ιατρικά μέτρα που τυχόν έλαβαν χώρα.

3.4.3. Κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης

Το διοργανώνον κράτος μέλος και τα συμμετέχοντα κράτη μέλη συμφωνούν πριν από την επιχείρηση απομάκρυνσης, για τον χαρακτήρα και το χρόνο της δημοσιότητας (αν υπάρχει) που θα δοθεί στην επιχείρηση απομάκρυνσης. Συνήθως, οι πληροφορίες για την επιχείρηση απομάκρυνσης ανακοινώνονται μόνον μετά την ολοκλήρωσή της. Πρέπει να αποφεύγεται η δημοσίευση φωτογραφιών ή προσωπικών στοιχείων της συνοδείας.

4. ΣΤΑΔΙΟ ΔΙΕΛΕΥΣΗΣ

Η οδηγία 2003/110/ΕΚ του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2003, για τη βοήθεια σε περιπτώσεις διέλευσης για το σκοπό της απομάκρυνσης διά αέρος⁽¹⁾, εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της διέλευσης σε κράτος μέλος.

5. ΣΤΑΔΙΟ ΑΦΙΞΗΣ

Κατά την άφιξη:

- α) το διοργανώνον κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την επαφή με τις αρχές της χώρας προορισμού· τα συμμετέχοντα κράτη μέλη συνεργάζονται σε αυτή τη διαδικασία·
- β) ο επικεφαλής της επιχείρησης απομάκρυνσης του διοργανώνοντος κράτους μέλους αποτελεί τον εκπρόσωπο για την πρώτη επαφή με τις τοπικές αρχές κατά την άφιξη, εκτός εάν έχει καθορισθεί άλλος εκπρόσωπος μεταξύ του διοργανώνοντος κράτους μέλους και των συμμετεχόντων κρατών μελών πριν από την άφιξη·
- γ) το διοργανώνον κράτος μέλος και κάθε συμμετέχον κράτος μέλος παραδίδει επιστρέφοντες για τους οποίους ευθύνεται, στις αρχές της χώρας προορισμού, με τις αποσκευές τους καθώς και κάθε αντικείμενο που κατασχέθηκε πριν την επιβίβαση. Οι κύριοι αντιπρόσωποι κάθε διοργανώνοντος κράτους μέλους και συμμετεχόντων κρατών μελών είναι υπεύθυνοι για την παράδοση των επιστρεφόντων στις τοπικές αρχές κατά την άφιξη. Η συνοδεία συνήθως δεν εγκαταλείπει το αεροσκάφος·

(¹) ΕΕ L 321 της 6.12.2003, σ. 26.

- δ) οσάκις χρειάζεται και είναι εφικτό, το διοργανώνον κράτος μέλος και τα συμμετέχοντα κράτη μέλη θα πρέπει να καλούν το προσωπικό του προξενείου, τους αξιωματούχους συνδέσμου για τη μετανάστευση ή τους απεσταλμένους εκ των προτέρων αξιωματούχους των ενδιαφερόμενων κρατών μελών για τη διευκόλυνση της παράδοσης των επιστρεφόντων στις τοπικές αρχές, στο μέτρο που αυτό συνάδει με τις εθνικές πρακτικές και τη διαδικασία·
- ε) οι επιστρέφοντες δεν φέρουν χειροπέδες ή άλλα μέσα καταστολής όταν παραδίδονται στις τοπικές αρχές·
- στ) η παράδοση των επιστρεφόντων διενεργείται εκτός του αεροσκάφους (είτε στο κάτω μέρος της σκάλας είτε σε κατάλληλο κτίριο του αερολιμένα, όπως αρμόζει). Στο μέτρο του δυνατού, οι τοπικές αρχές εμποδίζονται να επιβιβασθούν στο αεροσκάφος·
- ζ) ο χρόνος παραμονής στον αερολιμένα προορισμού θα πρέπει να είναι ο ελάχιστος δυνατός·
- η) εμπίπτει στην αρμοδιότητα του διοργανώνοντος κράτους μέλους και κάθε συμμετέχοντος κράτους μέλους να έχει προβλέψει ενδεχόμενες ρυθμίσεις για τη συνοδεία και τους αντιπροσώπους (και τους επιστρέφοντες των οποίων δεν επιτράπη η επανεισοδή) για την περίπτωση που καθυστερήσει η αναχώρηση του αεροσκάφους μετά την αποβίβαση των επιστρεφόντων. Οι ρυθμίσεις αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν την πρόβλεψη διανυκτέρευσης, εάν χρειασθεί.

6. ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗΣ

Στην περίπτωση που οι αρχές της χώρας προορισμού αρνούνται την είσοδο στο έδαφος ή η επιχείρηση απομάκρυνσης πρέπει να ματαιωθεί για άλλους λόγους, το διοργανώνον κράτος μέλος και κάθε συμμετέχον κράτος μέλος αναλαμβάνουν την ευθύνη για την επιστροφή των επιστρεφόντων, για τους οποίους είναι υπεύθυνοι, στα αντίστοιχα έδαφη τους, με δικές τους δαπάνες.
